

8. helluntain jälkeinen sunnuntai

Aamupalveluksen evankeliumi

8. ylösnousemusevankeliumi

Päivän epistola

(1. Kor. 1: 10 – 18)

”Veljet, Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeen kehotan teitä kaikkia pitämään keskenänne yhtä, välttämään hajaannusta ja elämään yksimielisinä. Olen näet saanut kuulla Khloen väeltä, että teillä, veljeni, on keskenänne riitoja. Tarkoitan sitä, että toiset teistä sanovat: ”Minä olen Paavalin puolella”, toiset taas: ”Minä Apolloksen”, ”Minä Keefaksen”, ”Minä Kristuksen”. Onko Kristus jaettu? Onko ehkä Paavali ristiinnaulittu teidän puolestanne? Paavalinko nimeen teidät on kastettu? Jumalan kiitos, en ole kastanut teistä ketään muuta kuin Crispuksen ja Gaiuksen, joten kukaan ei voi sanoa, että teidät on kastettu minun nimeeni. Niin, Stefanaan perhekunnan olen myös kastanut, mutta ketään muuta en muista kastaneeni. Eihän Kristus lähettänyt minua kastamaan vaan julistamaan evankeliumia, ei kuitenkaan viisain puhein, koska Kristuksen risti silloin menettäisi merkityksensä. Puhe rististä on hulluutta niiden mielestä, jotka joutuvat kadotukseen, mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima.”

Kirkko on ennen kaikkea yhteisö. Paavali on huolestunut siitä, että Korintissa ajatus yhteisöstä, joka jakaa kaiken ja pyrkii yhdessä kohti päämääräänsä, ei näytä toteutuvan. Siksi hän kehottaa pitämään yllä keskinäistä yhteyttä ja välttämään hajaannusta. Seurakunnalla ei ole yhteistä näkyä, päämäärää.

Khloen väki tarkoittaa kyseisen henkilön palveluskuntaa tai orjia. Me tiedämme, että hän on varakas nainen, mutta kaikki muu jääkin arvoitukseksi. Hänen asuinpaikkansa on tuntematon, se voi olla Korintti tai joku muu paikka Korintin lähellä. Nimi Khloe voi myös olla salanimi, jos Paavali halusi salata tietolähteensä. Sana ”kuulla” ilmaisee tiedon tulleen suullisesti Paavalille, ei kirjallisesti.

”Teillä, veljeni, on keskenänne riitoja” kertoo erilaisten ryhmien muodostumisesta. Välikirje ei ole kuitenkaan täydellinen, sillä ihmiset kokoontuivat jumalanpalveluksiin (vrt. Room. 16: 23). Ihmiset olivat asettuneet kannattamaan jotakin henkilöä. Apollos oli alun perin Aleksandriasta ja toimi saarnaajana Korintissa Paavalin ollessa sieltä poissa. Keefas tarkoittaa apostoli Pietaria. On

mahdollista, että Pietari olisi käynyt Korinttissa. On kuitenkin todennäköisempää, että seurakunnan juutalais-krisitityt vetosivat Pietariin, sillä Pietarin opetus pitäytyi enemmän juutalaiseen traditioon kuin Paavalin opetus. Kristuksen puolella oleva ryhmä voisi olla erityisesti hengellisyyttä korostava ryhmä, jonka mukaan pitää saada suora yhteys Kristukseen ilman ”välikäden” tuomaa opetusta. Apollockseen ja Paavaliin vetoavat ryhmät olivat näistä suurimmat (vrt. 1. Kor. 3: 4 – 15, 22 – 23). Samalla on huomattava, että Paavali ei kritisoi Apollosta.

”Onko Kristus jaettu?” Kysymys tuntuu oudolta, mutta se tulee ymmärretyksi, kun muistetaan, että Kirkko on Kristuksen ruumis. Kirkko edustaa maailmassa ylösnoussutta Kristusta. Kaksi seuraavaa Paavalin tekemää kysymystä edellyttävät kielteistä vastausta. Paavalialia ei ole ristiinnaulittu meidän puolestamme eikä ihmisiä ole kastettu hänen nimeensä.

Tullessaan uudelle alueelle Paavali kastoi vain ensimmäiset uskoon kääntyneet ihmiset. Sen jälkeen hän antoi velvollisuuden kastaa muille. Näin ollen kukaan ei voinut esittää olevansa etuoikeutettu, koska oli Paavalin kastama. Crispus oli Korinttin synagogan esimies, joka tuli uskoon (Ap.t. 18: 8). Gaius oli rikas mies, jonka kotona Korinttin seurakunta kokoontui. Stefanaan perhekunta tarkoittaa Stefanoksen lisäksi hänen perhettään. Tämä merkitsee, että myös lapsia kastettiin apostolien aikana. Nämä kolme olivat nähtävästi Korinttin seurakunnan johtavia henkilöitä.

”Eihän Kristus lähettänyt minua kastamaan vaan julistamaan evankeliumia” kertoo, miksi Paavali itse ei kastanut. Hänen päätehtävänsä on julistus. ”Ei kuitenkaan viisain puhein”, merkitsee, että evankeliumia ei tule selittää ihmisen kannalta viisain puhein, sillä silloin se menettää voimansa. Kuolema ristillä rikollisten tavoin on kerrottava juuri sillä tavalla.

Tästä Paavali siirtyy kirjoittamaan ristin saarnan hulluudesta. Sanoma rististä on meille Jumalan voima. Meidän tämän päivän tekstiin kuului vain ensimmäinen jae ristiä käsittelevästä osuudesta. Teksti luetaan epistolana Kunniallisen ja Eläväksi tekevän Ristin ylentämisen juhlan 14.9. sekä Suuren perjantain ehtoopalveluksessa.

Päivän evankeliumi

(Matt. 14: 14 – 22)

”Siihen aikaan kun Jeesus näki kaikki nämä ihmiset, hänen tuli heitä sääli ja hän paransi kaikki sairaat. Illan suussa opetuslapset menivät hänen luokseen ja sanoivat: ”Tämä on asumaton seutua, ja päivä on jo pitkällä. Lähetä ihmiset pois, että he menisivät kyliin ostamaan itselleen

ruokaa.” Mutta Jeesus sanoi: ”Ei heidän tarvitse mihinkään mennä. Antakaa te heille syötävää.”
”Ei meillä ole mukana muuta kuin viisi leipää ja kaksi kalaa”, he vastasivat. ”Tuokaa ne tänne minulle”, sanoi Jeesus. Hän käski väkijoukon asettua nurmelle. Sitten hän otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen ja lausui kiitoksen. Hän mursi leivät ja antoi palat opetuslapsille, ja opetuslapset jakoivat ne väelle. Kaikki söivät kyllikseen, ja tähteeksi jääneitä paloja kerättiin kaksitoista täyttä korillista. Syömässä oli noin viisituhatta miestä ja lisäksi naisia ja lapsia. Heti sen jälkeen Jeesus käski opetuslasten nousta veneeseen ja mennä vastarannalle edeltäkäs in, sillä aikaa kun hän lähettäisi väen pois.”

Sama kertomus on Markuksella (Mark. 6: 30 – 44), Luukkaalla (9: 10 – 17) ja Johanneksella (Joh. 6: 1 - 15). Lisäksi Matteuksella on toinen kertomus kansan ravitsemisesta (Matt. 15: 32 – 39).

Jeesus oli lähtenyt veneellä mennäkseen autiolle seudulle yksinäisyyteen. Tieto tästä oli levinnyt ja Häntä seurasi maitse suuri joukko ihmisiä. Jeesuksen on täytynyt herättää suurta luottamusta, uskoakin, jotta sellainen määrä ihmisiä seuraisi Häntä autiolle seudulle.

”Hänen tuli heitä sääli ja hän paransi kaikki sairaat”. Jeesuksen toiminnan motiivina on sääli ihmisiä kohtaan. ”Kaikki sairaat” ei kerro lukumäärää, mutta näitä on ollut useampia. Kertomuksen kansanjoukko oli suuri, viisituhatta miestä ja lisäksi naiset ja lapset. Heidän keskuudessaan on varmasti ollut sairaita.

Opetuslapset ovat huolissaan kansasta ja haluavat antaa kansalle mahdollisuuden ostaa ruokaa lähikylistä. Siksi he pyytävät Jeesusta lähettämään ihmiset pois. ”Antakaa te heille syötävää” on Jeesuksen käsky opetuslapsilleen. Se voidaan nähdä myös harjoituksena johtamiseen ja itseluottamuksen kasvattamisena. Jeesus valmisti opetuslapsiaan lähetystyöhön.

Opetuslapset toteavat Jeesukselle heillä olevien ruokatavaroiden määrän: viisi leipää ja kaksi kalaa. ”Kaksi kalaa” mainitaan vain kerran. Markus omassa kertomuksessaan mainitsi kalat kolme kertaa. Näin Matteus haluaa kiinnittää lukijan huomion siihen, että hän näkee ravitsemusihmeen esikuvana ehtoollisen sakramentista, missä ei käytetä kalaa. Käsitellessämme Markuksen vastaavaa kohtaa kalat tulevat paremmin esille.

Jeesus katsoi ylös taivaaseen, lausui kiitoksen, mursi leivät ja antoi palat, on toimitus, joka sisältyy juutalaiseen päivittäiseen ateriaan. Muodoltaan se viittaa tulevaisuuteen, ehtoollisen asettamiseen (Matt. 26: 26). Kirkkoisien mukaan kertomus ennako i ehtoollisen sakramenttia. Varhaisen kirkon

liturgisessa perinteessä toimitettiin näin ehtoollisen sakramentti. Sama perinne jatkuu edelleen tänä päivänä. Opetuslapset toimivat välittäjinä Jeesuksen ja kansan välillä jakaen palat kansalle. Tämä sama jatkuu Kirkon elämässä. Kristus ruokkii eukaristiassa, ehtoollisen sakramentissa kansaansa piispojen ja pappien käsien kautta.

”Kaikki söivät” kertoo Jeesuksen keränneen ympärilleen koko Israelin kansan. Kaksitoista koria voi kuvata Israelin kahtatoista heimoa, joita johtavat 12 opetuslasta.

Huomio kiinnittyy myös sanaan viisi, joka esiintyy kertomuksessa kaksi kertaa. On viisi leipää ja viisituhatta miestä. Osa kirkon opettajista on liittänyt ne viiteen Mooseksen kirjaan. Osa on liittänyt ne viiteen ihmisen aistiin, jotka voivat ”olla sairaita”, samalla isät muistuttivat, että Kristus paransi sairaat.

Jeesuksen opetuslapset olivat kalastajia. Isät miettivät, liittyvätkö kalat opetuslasten julistustyöhön? He joissakin yhteyksissä sanovat, että luku kaksi liittyisi kahteen julistettavaan asiaan: evankeliumiin ja epistolaan. Evankeliumi sisältää Kristuksen opetuksen ja epistola opetuslasten julistuksen.

Paikalla olleiden lukumäärä on hyvin suuri. ”Viisituhatta miestä ja lisäksi naisia ja lapsia” on ilmaisultaan samanlainen, jolla kerrottiin Egyptistä pakoon lähteneiden israelilaisten määrä (vrt. 2. Moos. 12: 37). Kaikkiaan koolla on voinut olla ehkä kaksikymmentätuhatta ihmistä. Palestiinan juutalaisten määräksi tuohon aikaan on arvioitu noin puoleksi miljoonaksi. Jeesus siis kokosi merkittävän osan kansasta. Tämä antaa ravitsemusihmeille sosiaalisen luonteen, joka erottaa ne parantamisihmeistä. Paitsi ”luonnollisesta” ihmeestä (pienen määrän riittäminen isolle ihmisjoukolle) ja moraalisesta ihmeestä (ihmiset jakoivat ruokansa), kyse on myös sosiaalisesta ihmeestä. Kertomus muistuttaa mannasta ja viiriäisistä, joilla Jumala ruokki kansaa erämaavaelluksen aikana (2. Moos. 16), sekä profeetta Elisan toiminnasta, kun hän enensi öljyn ja leivän (2. Kun. 4: 1 – 7, 42 – 44).

Tämä Matteuksen ensimmäinen ravitsemusihme voisi kuvata Israelin kansan ravitsemista. Toinen Matteuksen kertoma ravitsemusihme (Matt. 15: 32 – 39) kertoisi silloin pakanoiden ravitsemisesta. Kuten ravinnon antaminen ennakoi eukaristiaa, niin eukaristia ennakoi Jumalan valtakunnan ateriala.

Kertomus yhdistää menneen ja tulevan. Menneisyydessä Jumala ravitsi israelilaisia erämaassa. Tulevaisuudessa Jumala ravitsee pelastettuja taivaan valtakunnassa.